

Olsztyn, 3 czerwca 2019 r.

PS-VI.431.1.27.2019.KB

Pani

Justyna Rysik

Kierownik

Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

w Lidzbarku Warmińskim

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko–Mazurskiego nr FK-IV.0030.280.2019 z dnia 5 kwietnia 2019 roku (**akta kontroli str. 1**) zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko–Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

1. Katarzyna Brewka – główny specjalista, kierująca zespołem kontrolnym,
2. Marzena Przybylska – główny specjalista,

przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim, ul. Krasickiego 1, 11-100 Lidzbark Warmiński. Czynności kontrolne rozpoczęto w dniu 10 kwietnia i zakończono w dniu 12 kwietnia 2019 roku. Zakresem przedmiotowym kontroli objęto formy pomocy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w świetle przepisów:

- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. 2018 poz. 998 ze zm.), zwanej dalej ustawą lub ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 roku w sprawie szkoleń na asystenta rodziny (Dz. U. Nr 272 poz. 1608), zwanego dalej rozporządzeniem.

W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym użyto skrótów:

1. GOPS / Ośrodek / kontrolowana jednostka – co oznacza: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim, ul. Krasickiego 1,
2. Kierownik / Kierownik GOPS / Kierownik kontrolowanej jednostki – co oznacza: Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim - panią Justynę Rysik,
3. Regulamin – co oznacza: Regulamin Organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim,
4. Plan – co oznacza: plan pracy z rodziną, o którym mowa w art. 15 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy,
5. Asystent rodziny – co oznacza: asystenta rodziny, o którym mowa w ustawie, zatrudnionego w Ośrodku,

6. Gmina – co oznacza Gminę Lidzbark Warmiński.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2018 r. do dnia jej zakończenia i przeprowadzono ją w obecności pani Justyny Rysik – Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim.

Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o analizę prowadzonej w jednostce dokumentacji, informacje i wyjaśnienia przekazane przez Kierownika oraz asystenta rodziny. Fakt przeprowadzenia kontroli odnotowano w rejestrze prowadzonym przez Ośrodek.

Działalność GOPS w Lidzbarku Warmińskim w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie**.

USTALENIA KONTROLI

1. Przedmiot kontroli w dokumentach organizacyjnych jednostki

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim jest jednostką organizacyjną Gminy Lidzbark Warmiński, z obszarem działania na terenach wiejskich Gminy. W okresie objętym kontrolą Ośrodek działał na podstawie:

- Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim, przyjętego Uchwałą Rady Gminy Lidzbark Warmiński Nr XXV/211/2017 z dnia 31 sierpnia 2017 r. /**akta kontroli str. 2-7/**, zmienionego w dniu 23 listopada 2017 r. /**akta kontroli str. 2-9/**,
- Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim, wprowadzonego Zarządzeniem Nr 8/2017 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim z dnia 28 grudnia 2017 r. /**akta kontroli str. 10-25/**, oraz aktualnego w dacie kontroli Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim, wprowadzonego Zarządzeniem Nr 3/2019 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim z dnia 28 stycznia 2019 r. /**akta kontroli str. 26-45/**.

Zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zostały ujęte w wyżej wymienionych dokumentach, kontrolujący nie wnieśli uwag do ich treści.

2. Trzyletni gminny program wspierania rodziny

Ustalono, że zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy, 15 grudnia 2017 r. Uchwałą Nr XXX/238/2017 Rady Gminy Lidzbark Warmiński, przyjęto Gminny Program Wspierania Rodziny Gminy Lidzbark Warmiński na lata 2018-2020 /**akta kontroli str. 46-60/**. W powyższym Programie za cel główny obrano *Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz tworzenie warunków sprzyjających jej prawidłowemu funkcjonowaniu*, który zaplanowano osiągnąć m.in. poprzez:

- *„podejmowanie działań profilaktycznych,*
- *budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin,*
- *zapewnienie szczególnej ochrony dzieciom w rodzinach niewydolnych pod względem opiekuńczo-wychowawczym,*
- *działania mające na celu pomoc rodzinom w powrocie dzieci z pieczy zastępczej,*
- *interdyscyplinarność podmiotów zajmujących się rodzinami z problemami opiekuńczo-wychowawczymi”*.

W Programie dookreślono oczekiwane rezultaty, realizatorów, koordynatora i partnerów Programu. Wskazano również czas trwania i sposób monitorowania przebiegu Programu oraz źródła jego finansowania.

3. Zgodność zatrudnienia asystentów rodziny z wymaganymi kwalifikacjami oraz tworzenie możliwości podnoszenia przez nich kwalifikacji

W okresie objętym kontrolą w Ośrodku zatrudniano na jednym etacie dwóch asystentów (kolejno po sobie), w oparciu o umowę o pracę w systemie zadaniowego czasu pracy. Z analizy dokumentacji kadrowej, dokonanej przez kontrolujących wynika, że zatrudnione na tym stanowisku osoby posiadały kwalifikacje niezbędne do pełnienia zadań asystenta rodziny, zgodnie z wymogami określonymi w art. 12 ust. 1, pkt 1a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Akta osobowe zawierały także oświadczenia potwierdzające spełnianie warunków określonych w art. 12 ust. 1, pkt 2, 3 i 4, ustawy to jest oświadczenia o:

- niepozbawieniu / nieograniczeniu władzy rodzicielskiej,
- braku obowiązku alimentacyjnego,
- nieskazaniu prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo (w tym także skarbowe).

Ustalono, że praca asystentów rodziny nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca ta była prowadzona, zgodnie z art. 17 ust. 3 ustawy. Asystenci nie prowadzili także postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę, czego nie dopuszcza art. 17 ust. 4 ustawy /**akta kontroli str. 61, 62/**.

W wyniku kontroli stwierdzono, że Ośrodek umożliwiał asystentom podnoszenie ich kwalifikacji, obydwie osoby, zgodnie z art. 12 ust. 2 ustawy, systematycznie podnosiły je poprzez samokształcenie oraz udział w okresie objętym kontrolą w szkoleniach, których wykaz stanowi **akta kontroli str. 61 i 62**.

4. Tryb przydzielania i realizacja zadań asystenta rodziny

Ustalono, że w Ośrodku nie wprowadzano wewnętrznego zarządzenia regulującego pracę asystenta rodziny, rodzaju dokumentacji oraz sposobu jej prowadzenia.

Na podstawie analizy przedłożonego materiału kontrolnego oraz uzyskanych informacji stwierdzono, że w okresie objętym kontrolą asystent nie pracował w tym samym czasie z większą liczbą rodzin niż 15, zatem stosownie do zapisu art. 15 ust. 4 ustawy. W 2018 roku asystent pracował łącznie z 15 rodzinami, w dacie kontroli pracował z 11 /**akta kontroli str. 62, 63-65/**. 8 z rodzin objętych asystenturą na terenie Gminy zobligowano do pracy również na mocy postanowienia Sądu.

Szczegółowej analizie poddano 6 teczek rodzin z całego okresu objętego kontrolą (w tym 3 rodzin, które zakończyły współpracę). Potrzeby objęcia rodzin asystenturą rozpoznane zostały przez sam Ośrodek, z racji objęcia tych rodzin pomocą socjalną.

W każdym badanym przypadku w rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji rodzicielskich pracownicy socjalni przeprowadzili wywiad środowiskowy, będący rzetelnym i wyczerpującym źródłem danych o sytuacji rodziny. Jeżeli z analizy sytuacji rodziny wynikało, iż potrzebuje ona wsparcia asystenta, pracownicy socjalni formułowali odrębny

wniosek do Kierownika Ośrodka o jego przydzielenie. W okresie objętym kontrolą nie przydzielano asystenta w oparciu o przepisy ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem” (Dz. U. 2016, poz.1860 ze zm.).

Początkiem współpracy asystenta z rodziną było pisemne wyrażenie zgody rodziny na objęcie jej wsparciem asystenta. W każdym badanym przypadku takie oświadczenie zostało przez rodzinę podpisane, co pozwala stwierdzić, iż Ośrodek działał zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy. Każda z rodzin zapoznana została z dokumentem: Obszar pracy asystenta rodziny, informującym rodzinę kim jest asystent, jakie są jego zadania, w czym może pomóc, i jaki charakter będą miały spotkania z asystentem /przykład: **akta kontroli str. 66/** Z analizy wynika, że bazą do stworzenia planu pracy z rodziną, poza wywiadem środowiskowym były *Diagnozy – oceny sytuacji rodziny*, obrazujące charakter problemów i trudności w niej występujących /przykład: **akta kontroli str. 67/**.

W okresie objętym kontrolą zatrudniony asystent sporządził plany pracy wszystkim badanym rodzinom. Obowiązujące w dacie kontroli plany, poza wskazaniem danych członków rodziny, zawierały:

- wskazanie celu głównego,
- wskazanie celów szczegółowych (długoterminowych i krótkoterminowych),

oraz tabelaryczną aktualizację z wyznaczonymi działaniami, terminami ich wykonania, przewidywanymi efektami tych działań a także wskazanie osób odpowiedzialnych za ich wykonanie /wzór planu stanowi **akta kontroli str. 68-70/**. Każdy badany dokument zawierał niedookreśloną datę jego sporządzenia (miesiąc i rok), podpis pracownika socjalnego a także podpisy członków rodziny, będące swoistym potwierdzeniem wspólnej pracy wszystkich tych osób nad tym dokumentem, do czego obliguje art. 15 ust. 1 ustawy. W sytuacjach tego wymagających asystent sporządzał aktualizację planu, również w konsultacji z w/w osobami. Kontrolujący, w toku bieżącego instruktażu pouczyli asystenta, aby sporządzane plany zawierały konkretną datę.

Ustalono ponadto, że asystent rodziny dokonywał okresowej oceny sytuacji rodziny nie rzadziej niż co pół roku, do czego obliguje art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy. Dokument ten (noszący zamiennie nazwę „ocena” lub „sprawozdanie półroczne”) zawierał:

- dane członków rodziny,
- datę sporządzenia oceny,
- opis funkcjonowania rodziny w okresie objętym oceną,
- wnioski i uwagi, ze wskazaniem czy istnieje zagrożenie dla przebywających w rodzinie dzieci oraz zasadność zabezpieczenia dziecka np. w pieczy zastępczej.

Oceny te podpisane były przez asystenta rodziny i przekazane do Kierownika Ośrodka – pani Justyny Rysik, która podpisem dokumentowała fakt zapoznawania się z okresową sytuacją rodziny /przykład oceny/sprawozdania **akta kontroli str. 71-73 /**.

Sprawozdania kończące pracę asystenta z rodziną zawierały informacje, z których jasno wynikało z jakiego powodu praca z asystentem została zakończona. W opinii kontrolujących istnieje potrzeba ujednolicenia nazewnictwa tych dokumentów, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, o czym w formie bieżącego instruktażu poinformowano asystenta rodziny oraz Kierownika Ośrodka.

Po sporządzeniu w/w dokumentu asystent składał formalny wniosek do Kierownika kontrolowanej jednostki o *zwolnienie z pełnienia funkcji asystenta rodziny oraz ocenę końcową*, z którego wynikało z jakimi problemami borykała się rodzina z chwilą podjęcia

współpracy, jak je rozwiązano i w jaki sposób zrealizowano plan pracy z rodziną /**akta kontroli str. 74-75/**. Formalnie do takiego wniosku ustosunkowywał się także Kierownik GOPS, kierując do asystenta pismo zwalniające go z pełnienia tej funkcji w konkretnej rodzinie /**akta kontroli str. 76/**.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 16 ustawy asystenci monitorowali rodziny po zakończeniu z nimi współpracy. Przebieg i wnioski z wizyt monitorujących opisywano w karcie *Monitoringu*.

Ustalono, że w przypadku, gdy rodzina objęta asystenturą zmieniała miejsce zamieszkania na teren innej gminy, GOPS praktykował także powiadamianie właściwego ośrodka pomocy społecznej o fakcie, iż na terenie Gminy Lidzbark Warmiński rodzina objęta była asystenturą, i wsparcia takiego wymaga nadal /przykład pisma - **akta kontroli str. 77/**.

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą nie umieszczano dzieci w pieczy zastępczej. W dacie kontroli w różnych jej formach przebywało natomiast łącznie 16 dzieci /**akta kontroli str. 79/**, w tym z 4 spośród 11 rodzin aktualnie objętych asystenturą. W związku z powyższym kontrolujący zweryfikowali również, czy kontrolowana jednostka realizuje obowiązek wynikający z zapisów art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy, to jest czy plan pomocy rodzinie tworzony przez asystenta rodziny skoordynowany jest z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej. Poddane analizie dokumenty (zawierające kopie planów pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej oraz potwierdzenia udziału w zespołach do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka) pozwalają stwierdzić, iż obowiązek ten był właściwie realizowany. W formie instruktażu kontrolujący zarekomendowali, aby stosowny zapis zawrzeć także w planie pracy z rodziną.

Analiza dokumentacji prowadzonej przez asystentów, w tym dobrze i rzetelnie prowadzonych *Kart pracy asystenta rodziny* a także notatek służbowych wykazała, że ich praca realizowana była szerokotorowo, adekwatnie do potrzeb rodzin i z wykorzystaniem możliwości samego Ośrodka oraz instytucji działających na terenie powiatu lidzbarskiego. Praca asystentów koncentrowała się między innymi na:

- poprawie sytuacji życiowej rodzin, w tym nabywaniu umiejętności i kompetencji w obszarze prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, zarządzania budżetem domowym, racjonalnego wydatkowania środków pieniężnych,
- motywowaniu do podnoszenia wiedzy na temat rozwoju dzieci, ich potrzeb, w tym także potrzeb edukacyjnych,
- nauce konstruktywnego spędzania czasu, atrakcyjnego także dla dzieci,
- nauce systematyczności i dobrych nawyków, w tym dotyczących stałych pór posiłków, odrabiania lekcji, zabaw z dziećmi, kontroli czystości czy dbania o higienę i zdrowie,
- pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, w tym poprawy warunków bytowych oraz sporządzaniu pism urzędowych,
- pomocy w rozwiązywaniu problemów natury psychologicznej, w szczególności poprzez motywowanie do skorzystania z pomocy specjalistów i umawianie na wizyty,
- pomocy rodzicom w przypadku trudności wychowawczych z dziećmi, poprzez konsultacje wychowawcze, współpracę ze szkolnymi pedagogami, pomoc w zakładaniu i obsłudze e-dziennika,
- wzmacnianiu aktywności zawodowej i motywowaniu do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, ułatwiających efektywne zaistnienie na rynku pracy,
- organizowaniu dodatkowego rzeczowego wsparcia,

- współpracy z instytucjami, pod opieką których znajdowały się dzieci (np. Placówką Opiekuńczo-Wychowawczą „Mój Dom” w Ornećce, rodzinami zastępczymi, wychowawcami i dyrektorami szkół),
- motywowaniu do udziału w projektach realizowanych przez GOPS w partnerstwie z Fundacją ARCHE.

Ustalono ponadto, że asystent rodziny uczestniczył w pracach zespołu interdyscyplinarnego oraz grupach roboczych, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Współpracował z jednostkami administracji rządowej, miejscowym Urzędem Gminy, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminnym Ośrodkiem Kultury i Sportu w Pilniku, Grupową Praktyką Pielęgniarek Środowiskowych i Położnych w Lidzbarku Warmińskim, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Sądem i kuratorami sądowymi, szkołami i przedszkolami, organizacjami pozarządowymi z terenu Gminy Lidzbark Warmiński, a także innymi podmiotami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.

5. Formy pomocy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych

▪ Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne

W okresie objętym kontrolą Gmina Lidzbark Warmiński zapewniała rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, dostęp do specjalistycznego poradnictwa, zarówno w siedzibie Ośrodka, jak i w miejscu zamieszkania rodziny, w formach:

- indywidualnego poradnictwa psychologa, finansowanego przez GKRPA w Lidzbarku Warmińskim, który przyjmował zainteresowanych 1 raz na 2 tygodnie przez 2 godziny (w 2018 roku odbyło się 68 konsultacji dla 18 osób, w 2019 roku do dnia rozpoczęcia kontroli – 17 konsultacji dla 9 osób),
- poradnictwa psychologicznego indywidualnego i grupowego w ramach projektu partnerskiego Projekt ARCHE „Rodzina to siła” (kadra partnera zapewniała psychoterapeutę, który zgodnie z harmonogramem projektu świadczył pomoc w miejscu zamieszkania rodzin – w 2018 roku 100 godzin, w 2019 roku do dnia rozpoczęcia kontroli – 32 godziny),
- treningów w zakresie wzmacniania więzi rodzinnych w ramach w/w projektu partnerskiego (kadra partnera zapewniała psychoterapeutę, który zgodnie z harmonogramem projektu świadczył pomoc w miejscu zamieszkania rodzin – w 2018 roku 320 godzin dla 28 rodzin, w 2019 roku do dnia rozpoczęcia kontroli – 68 godziny dla 27 rodzin),
- poradnictwa psychologicznego indywidualnego, w ramach partnerskiego projektu Stowarzyszenia Na Rzecz Rozwoju Wsi Rogóż „Stop bierności – start ku aktywności” (kadra partnera zapewniała 50 godzin pomocy psychologa w miejscu zamieszkania rodzin – 25 osób),
- wsparcie konsultanta rodziny w ramach w/w projektu partnerskiego (kadra partnera zapewniała pedagoga, który udzielał poradnictwa i wsparcia pedagogicznego w miejscu zamieszkania rodzin – w 2018 roku 80 godzin dla 15 uczestników),

Ponadto Ośrodek współpracował z psychologiem zatrudnionym w placówce opiekuńczo-wychowawczej „Mój Dom” w Ornećce, który udzielał pomocy psychologicznej rodzicowi

dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. Konsultacji pedagogicznych udzielali również pedagodzy ze szkół wiejskich, w których uczyły się dzieci, a także pracownicy socjalni, w toku wizyt w środowisku oraz w siedzibie Ośrodka /**akta kontroli str. 80-82/**.

- Terapia i mediacje

W okresie objętym kontrolą Ośrodek nie zatrudniał terapeuty ani mediatora. Szkolenie z innowacyjnych metod pracy odbyli pracownicy socjalni, którzy w swojej pracy starali się stosować elementy mediacji, terapii krótkoterminowej skoncentrowanej na rozwiązaniu (TSR) oraz metodę Konferencji Grupy Rodzinnej (KGR), w zależności od problemu rodziny.

Jak poinformowała Kierownik kontrolowanej jednostki: „w sytuacji potrzeby zastosowania specjalistycznej pomocy w powyższym zakresie poszukiwane są usługi terapeutyczne czy mediacyjne w zasobach zewnętrznych” /**akta kontroli str. 82/**. Pracownicy socjalni udostępniali informację osobom potrzebującym o miejscach, gdzie taką terapię można odbyć. Ustalono, że osoby uzależnione z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych kierowane były na terapię prowadzoną między innymi w szpitalu (w 2018 roku 9 osób, w 2019 roku 2 osoby), lub w ramach indywidualnej praktyki psychologa SOSW w Lidzbarku Warmińskim (2 osoby w 2019 roku) /**akta kontroli str. 82/**.

- Usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne

Z dokumentacji przedłożonej przez Kierownika wynika, że w okresie objętym kontrolą GOPS w Lidzbarku Warmińskim nie świadczył usług opiekuńczych i specjalistycznych. Z pisemnej informacji przedłożonej kontrolującym wynika, że usługi o takim charakterze nie były realizowane z uwagi na brak potrzeb ze strony mieszkańców w tym zakresie /**akta kontroli str. 83/**.

- Pomoc prawna, w tym w zakresie prawa rodzinnego

Ustalono, że w 2018 roku Ośrodek nie zatrudniał w swojej siedzibie radcy prawnego. Poradnictwo prawne zabezpieczał Urząd Gminy, znajdujący się w tym samym budynku, co kontrolowana jednostka. Wójt Gminy podpisał umowę z kancelarią prawną, w ramach której pomoc prawna świadczone mieszkańcom gminy 2 razy w tygodniu. Z udzielonej pisemnie informacji wynika, że Urząd Gminy prowadził rejestr konsultacji prawnych, zgodnie z którym w 2018 roku udzielono porad 38 osobom, w 2019 roku do dnia rozpoczęcia kontroli 11 osobom.

W 2018 roku poradnictwo prawne świadczone również mieszkańcom w ramach partnerskiego projektu Stowarzyszenia Na Rzecz Rozwoju Wsi Rogóż „Stop bierności – start ku aktywności” (kadra partnera zapewniała 50 godzin pomocy prawnej w miejscu zamieszkania rodzin dla 25 osób) /**akta kontroli str. 83/**.

- Organizowanie dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych dalej „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”

Na terenie Gminy nie funkcjonowały w badanym okresie grupy samopomocowe czy grupy wsparcia w rozumieniu ustawy. Lokalna społeczność miała natomiast możliwość „organizowania się” w ramach partnerskiego projektu Projekt ARCHE „Rodzina to siła”, w ramach którego odbywały się regularne spotkania z udziałem animatora dla 28 rodzin.

Spotkania te zaowocowały między innymi organizacją Dnia Dziecka, Dnia Kobiet, zabawy choinkowej, Dnia „Smaków Babki”, rodzinnych warsztatów kulinarnych, warsztatów artystycznych etc. Ponadto kadra partnera projektu umożliwiła organizację rodzinnych wycieczek i wyjazdów, mających na celu wzmacnianie więzi rodzinnych, integrację i kształtowanie postaw służących polepszeniu funkcjonowaniu rodziny /**akta kontroli str. 84**/.

6. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego

Ustalono, że w Gminie Lidzbark Warmiński w okresie objętym kontrolą nie funkcjonowały placówki wsparcia dziennego, o których mowa w art. 18-28 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Opiekę i wsparcie w rozwoju dzieci uzyskiwały natomiast w funkcjonujących świetlicach wiejskich (w miejscowościach Kraszewo i Morawa). Łącznie w świetlicach tych opiekę uzyskało 25 dzieci. W ramach działań prowadzono m. in. zajęcia:

- profilaktyczne w zakresie uzależnień wśród dzieci i młodzieży,
- edukacyjne w zakresie obowiązujących norm społecznych i zachowań asertywnych,
- rozwijające zainteresowania i zdolności dzieci,
- edukacyjne w zakresie poprawnych zachowań, kultury osobistej, higieny oraz zdrowego stylu życia,
- grupowe, kształtujące umiejętność współpracy oraz prawidłowego organizowania i spędzania czasu wolnego.

W w/w świetlicach, zgodnie z przedłożoną przez Kierownika GOPS informacją, w ramach dożywiania, zapewniano uczestnikom także podwieczorek.

W ramach projektu partnerskiego Projektu ARCHE „Rodzina to siła” w miejscowości Bugi, z uwagi na brak świetlicy, zorganizowano zajęcia w ramach pracy podwórkowej. W wyniku działań animatora, rodzice stworzyli wiatę, w której odbywały się cykliczne zajęcia dla 16 dzieci.

7. Funkcjonowanie rodzin wspierających

Ze zgromadzonej dokumentacji oraz pozyskanych informacji wynika, że w Gminie Lidzbark Warmiński żadna z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych nie była objęta pomocą rodziny wspierającej. Żadnej z rodzin prawidłowo funkcjonujących takie zadanie nie zostało też powierzone. Kierownik Ośrodka poinformowała, że: *„Rolę rodzin wspierających często odgrywa społeczność sąsiedzka. Z inicjatywy sąsiadów zaspakajane są potrzeby rodzin dotyczące głównie zakresu usługowego, wspierającego”* /**akta kontroli str. 79**/.

Potrzeby wspierania rodzin zabezpiecza również asystent, aktualnie posiadający w asystenturze 11 rodzin. Zatem fakultatywnej formy wsparcia, jaką jest wspomaganie rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi poprzez działalność rodzin wspierających, w Gminie Lidzbark Warmiński nie prowadzi się.

8. Uwagi i wnioski

Mając na uwadze ustalenia kontroli wnioskować można, że w okresie objętym kontrolą, rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim zapewniał dostęp do różnych form wsparcia, przewidzianych w art. 10 ust. 3 ustawy. Asystent rodziny wykorzystywał możliwości i zasoby Gminy, co uwidocznione było w szerokoplanowym wsparciu, którego udzielał rodzinom.

Biorąc także pod uwagę fakt, iż funkcjonujące na terenie Gminy świetlice wiejskie realizują zadania placówek wsparcia dziennego, o których mowa w art. 18-28 ustawy, rekomenduje się rozważenie możliwości utworzenia placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej.

9. Zalecenia

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości w realizacji zadań w obszarze objętym kontrolą, nie wydaje się zaleceń.

Zgodnie z § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzenia kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477) do wystąpienia pokontrolnego przysługuje prawo wniesienia zastrzeżeń na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin na wniesienie zastrzeżeń wynosi 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

Podstawa prawna:

- § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. 2015 poz. 1477),
- art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 998 ze zm.).

Z up. WOJEWODY WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Marcin Jastrzębski

Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej
Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego
w Olsztynie

Główny specjalista
Marzena Przybylska

Główny Specjalista
Katarzyna Brewka

Główny Specjalista
Stella Maścianica